

Revisorerna

Samtliga nämnder f k
Kommunstyrelsen f k
Kommunfullmäktige f k

PM – ”Nämndernas ansvarsutövande 2018”

Revisorerna har tillsammans med PwC genomfört en övergripande granskning av hur nämnder och styrelse utövat sitt ansvar under 2018. Underlaget i promemorian ingår som en del i det underlag som revisorerna använder för den årliga ansvarsprövningen i kommunfullmäktige.

Arbetet har genomförts genom möten med representanter för respektive nämnder. Inför revisorernas möten har respektive nämnd/styrelse fått ta del av ett antal frågor som besvarats och diskuterats vid mötena med revisorerna.

Resultatet har sammanfattats i bifogad PM, som har behandlats och godkänts av revisorerna vid sammanträdet 2019-04-11.

Revisorerna har beslutat att överlämna rapporten till samtliga nämnder, till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för kännedom.

FÖR REVISORERNA

Mats Melander
Ordförande

PM

Nämndernas ansvarsutövande 2018

Lindesbergs kommun

*Kommunens
förtroendevalda
revisorer och
Tobias Björn, Cert.
kommunal revisor*

April 2019

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
SAMMANFATTNING	1
1. INLEDNING	2
1.1. BAKGRUND	2
1.2. METOD	3
2. SAMMANFATTNING PER NÄMND	4
2.1. BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN	4
2.1.1. <i>Intern kontroll</i>	4
2.1.2. <i>Resultat och måluppfyllelse</i>	5
2.1.3. <i>Övrigt</i>	6
2.2. SOCIALNÄMNDEN	8
2.2.1. <i>Intern kontroll</i>	8
2.2.2. <i>Resultat och måluppfyllelse</i>	8
2.2.3. <i>Övrigt</i>	9
2.3. SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN BERGSLAGEN	10
2.3.1. <i>Intern kontroll</i>	10
2.3.2. <i>Resultat och måluppfyllelse</i>	11
2.3.3. <i>Övrigt</i>	11
2.4. KOMMUNSTYRELSEN	12
2.4.1. <i>Intern kontroll</i>	12
2.4.2. <i>Resultat och måluppfyllelse</i>	13
2.4.3. <i>Övrigt</i>	14

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Lindesbergs kommun, har tillsammans med PwC, genomfört en översiktlig granskning av nämndernas och styrelsens ansvarsutövande. Resultatet av den övergripande granskningen ingår som en del av det underlag revisorerna använder inför ansvarsprovningen i kommunfullmäktige.

Under revisionsåret 2018 har kommunens förtroendevalda revisorer träffat ledamöter från respektive nämnd/styrelse. Inför träffarna överlämnades ett antal frågor som utgångspunkt för dialogen med nämnderna. I denna promemoria finns dessa frågor och svar kortfattat summerade.

Som tidigare år kan revisorerna konstatera att kommunens nämnder arbetar på ett likartat och strukturerat sätt med internkontrollen. Internkontrollen bör i högre grad vara nära kopplad till verksamheten och innehålla verksamhetsspecifika kontroller för respektive nämnd. Vi noterar att kommunstyrelsen planerar att utveckla internkontrollen i en sådan riktning så kopplingen till verksamhetens måluppfyllelse och resultat stärks.

Arbetet kring de ökande investeringarna, verksamheternas kostnadsutveckling och låga resultat i grundskolan som resulterar obehörighet till gymnasiet är exempel på viktiga områden för revisorerna att följa kommande år.

1. Inledning

De förtroendevalda revisorerna i Lindesbergs kommun, har tillsammans med PwC, genomfört en övergripande granskning av nämndernas och styrelsens ansvarsutövande avseende verksamhetsår 2018.

1.1. Bakgrund

Revisorerna ska varje år granska alla nämnder och styrelse för att i samband med revisionsberättelsen kunna uttala sig i ansvarsfrågan för nämnderna och styrelsen. Genom granskning av styrelsens och nämndernas ansvarsutövandeaktiviteter skaffar sig revisorerna en del av det underlag som behövs inför ansvarsprövningen i kommunfullmäktige. Med ansvarsutövandeaktiviteter menas vilka aktiva åtgärder nämnder och styrelse vidtar för att styra, följa upp och kontrollera verksamheterna.

Denna rapport innehåller resultatet av en översiktlig granskning genomförd genom dialogmöten med respektive nämnd. Nämnderna som revisorerna har träffat är:

- Kommunstyrelsen
- Barn- och utbildningsnämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen
- Socialnämnden.

Utöver denna översiktliga granskning har revisorerna även under 2018 låtit ta fram en riskbedömningsrapport inför 2019 samt genomföra ett antal fördjupade granskningar:

Granskning av det kommunala aktivitetsansvaret

Granskning av internkontroll rörande statsbidrag för flyktingmottagande

Granskning av teknisk IT-säkerhet och intrångsskydd

Samlad uppföljning av 5 tidigare genomförda granskningar

Granskning av hot och våld mot anställda och förtroendevalda

Utöver ovanstående granskas även kommunens delårsrapport 2017 och årsredovisning 2018 inom ramen för revisionsåret 2018.

1.2. Metod

Under revisionsåret 2018 har kommunens förtroendevalda revisorer träffat ledamöter från respektive nämnd/styrelse presidium samt förvaltningschef.

Inför träffarna överlämnade revisorerna ett antal frågor för nämnderna att besvara skriftligt. Upplägget var identiskt för samtliga nämnder, och rörde tre frågeområden:

1. intern kontroll
2. resultat och måluppfyllelse
3. övrigt

Revisorerna önskade skriftliga svar från respektive nämnd som sedan utgjorde underlag för diskussionerna med nämnderna vid respektive sammanträde.

Respektive förvaltningschef har givits möjlighet att kommentera och komplettera ett utkast av denna PM.

2. *Sammanfattning per nämnd*

Nedan följer en sammanfattad redogörelse per nämnd. Redogörelsen utgår från de i förväg formulerade frågorna som ställts till nämnderna och de svar som erhållits från nämnderna och under dialogen med revisorerna. Under respektive fråga redovisas erhållna svar och noteringar från mötet mellan revisorerna och de närvarande nämndledamöterna och förvaltningscheferna.

2.1. *Barn- och utbildningsnämnden*

I det följande redovisar vi ställda frågor till barn- och utbildningsnämnden, erhållna svar och noteringar från mötet mellan revisorerna och nämnden.

2.1.1. *Intern kontroll*

- ***Hur fungerar internkontrollen? Beskriv statusen av nämndens interna kontroll, bl a avseende beslutad internkontrollplan och genomförda kontroller 2018? Bifoga internkontrollplan och resultat av genomförda kontroller.***

Internkontrollplan för 2018 beslutades i barn- och utbildningsnämnden 2017-06-12. BUN 2017/171. Bilaga 1.

- ***Vad har påvisats i den internkontroll som hittills har genomförts?***

Inga kontrollmoment är hittills redovisade. Detta görs under hösten och redovisas i samband med årsredovisningen för 2018.

- ***På vilket sätt har resultatet av genomförd internkontroll analyserats, återkopplats och redovisats till de verksamheter och funktionsansvariga som berörs av internkontrollen? Finns exempel på hur resultatet av internkontrollen har bidragit till ökat lärande och effektivitet?***

Rutinen är att resultatet analyseras och därefter redovisas för barn- och utbildningsförvaltningens ledningsteam under våren, efter att årsredovisningen är klar. Analysen ligger till grund för förslag till kommande års internkontroll.

I samband med införandet av ny styrmodell kommer internkontrollen tydligare att ingå i det systematiska kvalitetsarbetet och då även mer aktivt bli en del av enhetschefernas uppföljande arbete i verksamheten.

- ***Vilka utvecklingsområden ser nämnden av internkontrollen inför nästa år, dels rörande kontrollmoment avseende nämndens verksamhet, dels kontrollmoment avseende nämndens ekonomi?***

Barn- och utbildningsnämnden kommer för 2019 att tydligare periodisera kontrollmomenten över året för att få en utspridning av internkontrollen. På så sätt kan resultatet snabbare leda till förändringar i kommande års kontroller.

Det finns en uttalad ambition från nämnden att ytterligare mäta på faktorer som kan göra skillnad ute i vår verksamhet, exempelvis om vi uppfyller garanterad undervisningstid och närvaro- och frånvarorapportering i grundskolan. Se även svar ovan.

2.1.2. Resultat och måluppfyllelse

- **Nämndens bedömning av hur verksamhetsmålen kommer nås under 2018?**

Avseende verksamhetsmålet Barn och elever i Lindesberg har tillgång till utbildning som ger goda möjligheter till egen försörjning visar indikatorerna följande resultat:

- En förbättring av andelen elever som når behörighet till gymnasieskolans yrkesförberedande program.
- Meritvärdet i åk 9 ökar markant från föregående år.
- Andelen barn i förskolan som utvecklar sådan språkförståelse och språklig medvetenhet att de är förberedda för läs- och skrivinläring vid skolstarten minskar, men jämförbarheten med föregående år är låg.
- Övriga indikatorer ligger på ungefärligen samma nivå eller är ännu ej redovisade.

Sammanfattningsvis är bedömningen att resultatet på nämnda verksamhetsmål kommer att uppvisa en viss förbättring för 2018. Analys görs i samband med årsredovisningen för 2018.

- **Nämndens bedömning av hur budgeten och uppsatta mål för ekonomin kommer nås under 2018? Och bedömning av kommande besparingsbeting som åligger nämnden inför 2019?**

Prognosen i jämförelse med årets budgettram på 600,9 Mkr är ett underskott med 2 Mkr (-0,4%). Kostnaderna hos budgetansvariga bedöms inte rymmas inom anslagen budget.

Nämndens bedömning 2018 är inte att målet kommer att nås under 2018. BUN 2018/244 § 157: Barn- och utbildningsnämnden beslutar att: ”Uppmana till återhållsamhet inom alla verksamheter. Överlämna månadsuppföljning per september år 2018 till kommunstyrelsen.”

- Bjuda in FALAB för att få information om vad som ingår i hyra för lokaler i form av underhåll.
- Bjuda in IT-samordnare och verksamhetsutvecklare för att få information om digitalisering i skolan.

För grundskolan: det saknas beslut på 3,3 Mnkr av årets minskade budgettram i förhållande till 2018. Beslutet i BUN är skickad till KS/KF. Vid godkännande av avveckling av verksamheterna i Ramsberg och Rockhammar före mars månad är bedömningen att de flesta åtgärder kan vidtas redan inför hösten 2019. Prognosen är då att större delen hämtas hem redan 2019 och under 2020 kommer att ha full helårseffekt. Om KS fattar annat beslut än nämndens förslag är bedömningen att besparingskrav på 3,3 Mnkr inte får effekt under 2019 då uppsägning av personal exempelvis kräver 7-9 månader från beslut till effekt. Efter ett sådant beslut i KF kommer ärendet att beredas och beslutas i Barn- och utbildningsnämnden vilket

kräver tid innan nytt beslut kan fattas. Det som försvårar prognosen är att bidrag per elev och barn inte är fastställt och att risken finns att bidrag/barn ökar och medför ett underskott i förhållande till budget.

För gymnasieskolan: Effektiviseringarna inom gymnasieskolan koncentreras till områden där det har skett volymförändringar (nyanlända och asylsökande visar en nedåtgående trend). Det innebär minskat tjänsteunderlag för några berörda personalgrupper inom elevhälsan och Språkinstruktionen. Övriga förändringar i tjänstefördelningen inom Öppna skolan, yrkesprogrammen samt Idrottscollege kommer kan lösas med naturliga pensionsavgångar samt visstidsanställningar som inte tillsätts. Gymnasieskolan planerar även för mer effektivt lokalutnyttjande, dvs. avveckling av T-huset och avyttrande av J-huset. Sparbetinget skall inte påverka kärnverksamheten och fokus ligger på att fortsatt säkerställa hög kvalitet i undervisningen.

Riskbedömning av ovanstående förändringar:

- Kan leda till ökad arbetsbelastning för befintlig personal på elevhälsan.
- Behov av ökat samarbete/samplanering inom ramen för verksamheten vid Öppna skolan, mm.
- Kan leda till mindre flexibilitet i undervisningsorganisationen.

Ingen av ovanstående risker bedöms som allvarlig.

- ***Nämndens analys av orsaker till det prognosticerade resultatet (både nådda och ej uppnådda mål)?***
- ***Beskrivning av de viktigaste åtgärderna som vidtagits under året för att nå måluppfyllelse?***

På kort sikt är analysen att en kostnadsminskning inom alla verksamheter måste genomföras för att mildra underskottet mot budget. På lång sikt är analysen att en större omstrukturering måste gå vidare. Här är steg 1 redan genomfört när Björkhagaskolan med årskurs F-6 har byggts om och till för att möta det höga elevantalet i Lindesberg. Enligt plan arbetar nämnden vidare med steg 2 och 3 där Brotorpsskolan och ny 7-9- skola ska byggas om och till samt en helt ny enhet. Förslag till beslut inför 2019 kan redovisas först efter politiskt beslut i november.

2.1.3. Övrigt

- ***Vilka är de aktuella frågorna och viktigaste utmaningarna i närtid?***

I barn- och utbildningsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete har det identifierats ett antal strategiska utmaningar inför framtiden. Dessa berör i första hand kompetensförsörjning, effektivt lokalutnyttjande och en långsiktigt hållbar verksamhetsstruktur.

Utmaningarna kan i allt väsentligt beskrivas som samstämmiga med de som identifierats på nationell nivå. Vi behöver i Lindesbergs kommun finna vägar att långsiktigt bedriva vår kärnverksamhet med kvalitet, attraktivitet och långsiktig

struktur. Allt detta ska göras i en kontext där resurserna blir mindre och möjligheten till personalförsörjning varierar över tid.

Inom förskola och grundskola föreslås i första hand verksamhetsförändringar av strukturell art, med ett antal omflyttningar av verksamhet, i vissa fall mellan verksamhetsområden. Vissa enheter föreslås läggas ned, bl.a. mindre enheter inom grundskolan och provisoriska förskolenheter.

Inom gymnasieskolan sker en förändring av programutbudet där vissa program inte längre ska erbjudas. Syftet är att Lindesbergs gymnasium på ett effektivt sätt ska erbjuda ett utbildningsutbud som motsvarar arbetslivets och individens behov.

Ökad måluppfyllelse i alla verksamheter, men särskilt fokus på behörighet i grundskolan, är det viktigaste enskilda målet för nämnden.

2.1.3.1. Övriga noteringar från mötet med nämnden

- Frånvaro redovisas vid andra tillfällen än den årliga internkontroll-uppföljningen. Månadsvis uppföljning sker av ekonomi mm. Olika uppföljningar vid olika tillfällen, kontrollmomenten granskas vid årets slut av respektive ansvarig person.
- Måluppfyllelsen har fortsatt brister, men visar på viss förbättring för 2018 jämfört med föregående år, t ex meritvärdet i årskurs 9 ökar från föregående år.
- Variationer i skolresultat, beror bl a på föräldrarnas utbildningsnivå, sociala svårigheter och flyktingmottagande. Förebyggande arbete, bl a genom stärkt elevhälsa, är ett exempel på åtgärder.
- Införande av socialpedagoger i syfte att bl a ge lärarna stöd i sådant som inte har med undervisning att göra. Utgår från elevens perspektiv för att kunna ge stöd på plats både i undervisning och i mer sociala frågor. Nämnden försöker stärka både det pedagogiska ledarskapet (bl a med biträdande rektorer) och det pedagogiska arbetet.
- Ungefär var fjärde elev går ut utan behörighet till gymnasiet. Dock kan förbättringar noteras under 2018, meritvärdet har ökat för årskurs 9, däremot har behörigheter inte ökat. Det behövs högre betyg i ämnena som ger behörighet till gymnasiet. Tappet i resultat har huvudsakligen varit mellan årskurs 6 och 9.
- Arbete initierats i förskolan de senaste åren för att ha bättre förberedda barn för förskoleklass i syfte att ge bättre resultat längre fram.
- Lärarlösa lektioner har tagits bort och förekommer inte längre inom kommunen. Tydligare fokus på läraren, dennes roll och syftet med varje lektion. Lärarens roll har blivit mindre fri i det avseendet.
- Nämnden sammanträder måndag kommande vecka och ska ta ställning till vad som ska sparas utifrån sparkravet på 9,3mkr under 2019. En rörelse sker mot färre och större skolenheter.

- Särskolans kostnader har varit höga i perioder. Grundsärskolan idag på Kristinaskolan men ska slås ihop på Lindbackaskolan för bättre resursutnyttjande av pedagogerna.

2.2. Socialnämnden

I det följande redovisar vi ställda frågor till socialnämnden, erhållna svar och kompletterande noteringar från mötet mellan revisorerna och nämnden.

2.2.1. Intern kontroll

- **Hur fungerar internkontrollen? Beskriv statusen av nämndens interna kontroll, bl a avseende beslutad internkontrollplan och genomförda kontroller 2018? Bifoga internkontrollplan och resultat av genomförda kontroller.**
- **Vad har påvisats i den internkontroll som hittills har genomförts?**

Vi har skickat interkontroll för delår 2018 och även den nya för år 2019. Resultaten finns i skickade handlingar.

- **På vilket sätt har resultatet av genomförd internkontroll analyserats, återkopplats och redovisats till de verksamheter och funktionsansvariga som berörs av internkontrollen? Finns exempel på hur resultatet av internkontrollen har bidragit till ökat lärande och effektivitet?**
- **Vilka utvecklingsområden ser nämnden av internkontrollen inför nästa år, dels rörande kontrollmoment avseende nämndens verksamhet, dels kontrollmoment avseende nämndens ekonomi?**

Analysen att kontrollmomenten sker inom respektive verksamhet tillsammans med verksamhetschef och enhetschef och förvaltningens ekonom.

Vi anser att det är ett ständigt lärande för att ta fram de kontrollmoment som är relevanta och som bidrar till kunskap och framförallt kontroll på de delar som vi anser behöver kontrolleras mer. Detta för att säkerställa att det fungerar och efterlevs.

Gällande kontrollmoment ekonomi i balans, har det under åren varit en högprioriterat uppgift.

2.2.2. Resultat och måluppfyllelse

- **Nämndens bedömning av hur verksamhetsmålen kommer nås under 2018?**

Vi bedömer att de flesta av målen kommer att uppnås helt eller delvis.

- **Nämndens bedömning av hur budgeten och uppsatta mål för ekonomin kommer nås under 2018? Och bedömning av kommande besparingsbeting som åligger nämnden inför 2019?**
- **Nämndens analys av orsaker till det prognosticerade resultatet (både nådda och ej uppnådda mål)?**
- **Beskrivning av de viktigaste åtgärderna som vidtagits under året för att nå måloffyllelse?**

I september månad ändrades års prognosen till -3.1 mnkr. Om inga ytterligare externa placeringar görs räknas vi med att prognosen kommer att hålla eller tom gå ner ytterligare. Förhoppningsvis kan vi ge ytterligare info vid sittande möte.

Besparingsförslagen som togs på -10 mnkr i början av året har gett viss effekt med inte den totala summan då förändringar tar tid för att ge full effekt under innevarande år

2019 års effektiviseringar är tagna av Socialnämnd och arbetet är redan påbörjat för att ge effekt.

2.2.3. Övrigt

- **Vilka är de aktuella frågorna och viktigaste utmaningarna i närtid?**

Fortsatt arbete gällande budget i balans samt se över hemtjänstorganisationen.

2.2.3.1. Övriga noteringar från mötet med nämnden

- Prognos för helåret är just nu -3,4mnkr. Tidigare års underskott som uppstått i slutet av året har lagts in tidigare. Det ska därför inte uppstå över-raskningar i slutet av året på det sätt som skett de föregående åren. Stabilare ekonomistöd nu.
- Placeringskostnader, samverkan med skola och socialtjänst, LSS-placeringar, förebyggande arbete för att förhindra externa placeringar.
- Nyttjande av länsupphandlingar? Konkurrens om de platserna. Behov att gå utanför avtalen ibland för att hitta rätt placering för varje barn. Ibland krävs andra orter. Grundtanke: titta på det som finns upphandlat i första hand.
- Besparingskrav inför 2019 på 6mnkr. Beslut om 6mnkr är taget.
- Utredning av hemtjänstorganisationen – genomlysning av vägen in, myndighetsdelen och utförarorganisationen (utfört av extern konsult).
- Verksamhetsplanen innehåller moment och mål som rör verksamhetsmässiga kontroller, internkontrollen är avgränsad till moment som rör avtal, kostnader och rutiner kopplat till det. Inte verksamhetsmål i internkontrollplanen på det sättet.
- Journalhanteringssystemet – moduler ska eventuellt köpas in för att kunna automatisera handläggningen i högre grad.
- Fel i tidrapporter – TimeCare skulle införas i fjol, just nu bokas turer in via TimeCare.

- Arbete sker kring rätten till heltid. Beslut om att ungdomar som går vård- och omsorgsutbildning och som har körkort blir erbjudna provanställning på 6 månader.
- 14-dagarsmätningar inom hemtjänsten, snitt på ca 11 personer som klienterna möter. Många klienter har stora behov och måste möta många olika personer från hemtjänsten.
- Testat med nattfridskameror.
- Ungdomars droganvändning är ett problem, bl a vid Lindeskolan och biblioteket har det förekommit drogförsäljning. Alkohol användningen har gått ned, medan användningen av hasch har ökat kraftigt.

2.3. Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen

I det följande redovisar vi ställda frågor till Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen, erhållna svar och kompletterande noteringar från mötet mellan revisorerna och nämnden.

2.3.1. Intern kontroll

- ***Hur fungerar internkontrollen? Beskriv statusen av nämndens interna kontroll, bl a avseende beslutad internkontrollplan och genomförda kontroller 2018? Bifoga internkontrollplan och resultat av genomförda kontroller.***

Samtliga kontrollmoment följs upp vid helår och delårsredovisningen. Enhetschefer ansvarar för uppföljning och inrapportering av kontrollmomenten inom respektive verksamhetsområde. Internkontrollplan och uppföljningsrapport bifogas.

- ***Vad har påvisats i den internkontroll som hittills har genomförts?***

Endast mindre avvikelser har påvisats i internkontrollen under 2018. De avvikelser som påvisats har åtgärdats vid upptäckt.

- ***På vilket sätt har resultatet av genomförd internkontroll analyserats, återkopplats och redovisats till de verksamheter och funktionsansvariga som berörs av internkontrollen? Finns exempel på hur resultatet av internkontrollen har bidragit till ökat lärande och effektivitet?***

Utifrån kontrollpunkt har resultatet stämts av med berörda enheter och handläggare. Vid brister inom exempelvis fakturering åtgärdas detta direkt, vilket säkerställer att alla ärenden fakturerats.

- ***Vilka utvecklingsområden ser nämnden av internkontrollen inför nästa år, dels rörande kontrollmoment avseende nämndens verksamhet, dels kontrollmoment avseende nämndens ekonomi?***

Inför 2019 har kontrollmomenten i internkontrollen setts över och justerats. Dels har moment utan avvikelser tagits bort och dels har kontrollmoment som tidigare varit svåra att riskbedöma och dra slutsatser ifrån preciserats. Gällande nämndens ekonomi har kontrollmomentet gällande avtal preciserats till att gälla ett bestämt inköpsområde. Tanken är att över tid titta på olika inköpsområden.

För verksamheten har nya kontrollmoment gällande kompetensförsörjning lagts till eftersom detta bedöms ha en stor påverkan på verksamheten.

2.3.2. *Resultat och måluppfyllelse*

- ***Nämndens bedömning av hur verksamhetsmålen kommer nås under 2018?***

Måluppfyllelsen bedöms vara god. Nämnden bedöms nå målen inom majoriteten av målområdena.

- ***Nämndens bedömning av hur budgeten och uppsatta mål för ekonomin kommer nås under 2018? Och bedömning av kommande besparingsbeting som åligger nämnden inför 2019?***

Nämnden ligger för närvarande cirka 1 miljon över budget och räknar med att hålla budget vid årets slut. Nämnden har inte några extra sparbeting inför 2019.

- ***Nämndens analys av orsaker till det prognosticerade resultatet (både nådda och ej uppnådda mål)?***

God måluppfyllelse kopplad till verksamhet anser nämnden beror på att förvaltningen arbetat aktivt med rutiner, bemanning och nyrekrytering. Exempelvis har kontrollskulden till livsmedelsföretagen minskat under året. Målet om sjukfrånvaro kommer inte att nås under året, bland annat på grund av några pågående långtidssjukskrivningar.

- ***Beskrivning av de viktigaste åtgärderna som vidtagits under året för att nå måluppfyllelse?***

För att hantera ökade ärendemängder och komma ikapp med ärenden har projektanställning skett inom livsmedelskontrollen och planavdelningen. Inom bygglov har studentanställning och sommarjobb tillämpats parallellt med studier. Flera nyckelkompetenser har anställts, bland annat stadsarkitekt och mark- och exploateringsingenjör. För att hantera tillgänglighet på telefon och e-post har en workshop hållits med servicecenter.

2.3.3. *Övrigt*

- ***Vilka är de aktuella frågorna och viktigaste utmaningarna i närtid?***

De viktigaste utmaningarna är kompetensförsörjning, förvaltningens lokalisering och tillgänglighet för besökare samt översyn av taxor.

2.3.3.1. *Övriga noteringar från mötet med nämnden*

- Internkontrollen förändras från år till år, kontrollmålen omvärderas och förändras.
- Kontrollskulden inom livsmedelsinspektionen har hanterats genom förstärkning av resurser.

- Dialog med kommunledning och fastighetsbolag om förvaltningens lokaler.
- Besluts har tagits i alla kommuner utom Hällefors om timtaxorna.
- Miljöbalkstaxan, genomslag ca 400tkr i ökning på intäktssidan.
- Livsmedeltaxan, inväntat förändringar av timtaxan, beror på läget efter hanteringen av kontrollskulden.
- Ny tobakslag inväntas, förväntas bli tillståndsplikt vilket skulle påverka taxorna.
- Kompetensförsörjningen: inga vakanser och en pågående rekrytering. Nyanställda gör att rutiner och arbetssätt kontinuerligt utmanas.
- Inget extra sparbetning inför 2019. Nämnden har 1 procent i sparbetning som övriga.
- Eftersträvar en balans mellan kontrollmål som rör ekonomi och rutiner, och mer inriktat mot verksamheten. Svårt att landa i rätt kontroller i inriktning och antal.
- Utmaning: digitalisering, ärendehantering som ska effektiviseras.

2.4. Kommunstyrelsen

I det följande redovisar vi ställda frågor till kommunstyrelsen, erhållna svar och kompletterande noteringar från mötet mellan revisorerna och styrelsen.

2.4.1. Intern kontroll

- ***Hur fungerar internkontrollen? Beskriv statusen av nämndens interna kontroll, bl a avseende beslutad internkontrollplan och genomförda kontroller 2018? Bifoga internkontrollplan och resultat av genomförda kontroller.***

Allt fler Internkontrollpunkter kopplas ihop med arbetsmiljö, mål och verksamhet.

- ***Vad har påvisats i den internkontroll som hittills har genomförts?***

Det har skett en kontroll till delåret på sju punkter av tjugofyra. De andra kontrollpunkterna följs upp på helåret.

Tre kontrollpunkter har ingen avvikelse, två punkter har en mindre avvikelse samt på två punkter finns det en större avvikelse.

- ***På vilket sätt har resultatet av genomförd internkontroll analyserats, återkopplats och redovisats till de verksamheter och funktionsansvariga som berörs av internkontrollen? Finns exempel på hur resultatet av internkontrollen har bidragit till ökat lärande och effektivitet?***

De punkter som det finns avvikelse på, där kommer det att ske åtgärder under året. Den punkten som avser uppdatering av avtalen på hemsidan. Så har ett arbete påbörjats och ett stort antal är uppdaterade på hemsidan.

Där den större avvikelsen finns inom om avtalen för externa placeringar för vuxna och barn och unga, så kommer en dialog att ske med berörd förvaltning innan nuvarande avtal löper ut. Hur kan kommunen lösa problematiken med att det är svårt att följa avtalen som finns upphandlade på länsnivå.

- ***Vilka utvecklingsområden ser nämnden av internkontrollen inför nästa år, dels rörande kontrollmoment avseende nämndens verksamhet, dels kontrollmoment avseende nämndens ekonomi?***

Under år 2019 så kommer tillkommer kontrollpunkterna som avser rutiner vid projektering och planering av nya investeringsprojekt och en kontrollpunkt där vi skall kontrollera om kommunen får den bonus på upphandlade avtal där det finns med att kommunen skall få bonus.

2.4.2. Resultat och måluppfyllelse

- ***Nämndens bedömning av hur verksamhetsmålen kommer nås under 2018?***

Det verksamhetsmål som det har gjorts uppföljning på så kommer de att uppnås delvis eller helt. Ser man på sjukfrånvaron för Tillväxt så var den 2,37 % per 180930 och var per 180630, 4,36 % så sjukfrånvaro har sjunkit de senaste månaderna och har även uppnått målet på 5%. Kommunledningskontorets sjukfrånvaro var per 180630, 6,36 % och var 7,19 % per 180930 så den har ökat under de senaste månaderna.

- ***Nämndens bedömning av hur budgeten och uppsatta mål för ekonomin kommer nås under 2018? Och bedömning av kommande besparingsbeting som åligger nämnden inför 2019?***
- ***Nämndens analys av orsaker till det prognosticerade resultatet (både nådda och ej uppnådda mål)?***

För tillväxtförvaltningen totalt så är prognosen på helåret ett negativt resultat med - 0,7 Mnkr. Den största negativa avvikelsen finns inom verksamheterna för färdtjänstresor, landsbygdsutveckling, caféverksamheten på Masugnen och vuxenutbildning. Avvikelserna inom färdtjänst och landsbygdsutvecklingen är åtgärdade under år 2019. Arbetsmarknadsenheten har en prognos på en positiv avvikelse och det beror på att det har kommit intäkter från Arbetsförmedlingen för att måluppfyllelsen gällande antalet extra tjänster var uppnådd under 2017. Det sker ständigt en dialog och arbete med hur de negativa avvikelserna skall minimeras.

Kommunledningskontorets prognos totalt är ett överskott, 1,1 Mnkr. Måltidsenheten redovisar en prognos på ett underskott. Ekonomienheten och kanslienheten har en prognos på ett överskott pga. att budget för e-handel och arkivet inte förbrukas under 2018.

- ***Beskrivning av de viktigaste åtgärderna som vidtagits under året för att nå måluppfyllelse?***

Det sker ständigt ett arbete för att nå måluppfyllelse och hålla budgeten inom de olika verksamheterna.

2.4.3. Övrigt

- **Vilka är de aktuella frågorna och viktigaste utmaningarna i närtid?**

Viktigaste utmaningar i närtid för kommunen:

- Ekonomi och demografi
- Digitaliseringen
- Kompetensförsörjningen

2.4.3.1. Övriga noteringar från mötet med nämnden

- Eftersträvar att få in mjuka värden i internkontrollarbetet, och inte bara de hårda värdena. Text arbetsmiljö, utifrån målet om sjukskrivningar under 5%.
- Avtal på hemsidan behöver uppdateras så det finns lättillgängliga och aktuella avtal så att dessa används i högre utsträckning. Förtydligande i år i riktlinje mot mutor och korruption kring vad som gäller vid inköp etc. Upphandlings-samarbete sker med Nora för att kunna göra bättre avtal och stärka upphandlingsverksamheten.
- Kommande internkontrollpunkt för 2019 vid projektering och investeringar, och bl a kontrollera kostnadsutveckling och att eventuell bonus erhålls.
- Ekonomiutbildning på gång nästa år för alla chefer, där kommer internkontrollarbetet ingå. KS ska stärka styrningen och tydliggöra nyttan med internkontrollplanen. Från KS uttrycks en tydlig vilja att IK-planerna innehåller verksamhet och kontroller kopplat till verksamhetens måluppfyllelse och resultat.
- Ekonomi och demografi – viktig utmaning framöver.
- Digitalisering – viktig utmaning. Stora frågan: hur använda nya tekniken och hur vill medborgarna ha det med den nya tekniken? E-tjänster, bygglovsprocesser etc. Informationssäkerhet kopplat till nya tekniken är en aspekt att beakta.
- Krisledningsövning är inplanerad 22 november.
- Kompetensförsörjningen är svår, bl a inom yrkesområden som lärare, sjuksköterskor. Kommunen har haft bra samarbete med Karlstads universitet.
- Träff med Handelskammaren Bergslagen sker imorgon, för att diskutera hur de ska arbeta tillsammans framåt. Kommunen får andra signaler i enkäten än vad de får när de träffar företagarna. Dialog för att fånga vad kommunen behöver göra bättre framåt för näringslivsklimatet.
- Skolresultaten – meritvärdena går upp i årskurs 9 men behörigheten är fortfarande låg. Det har hänt mycket under åren 2015-2017, uppfattningen är att insatserna från dessa år kommer ge resultat under de kommande åren. Det tar tid att arbeta systematiskt med skolresultaten.